

Vlaams
Parlement

vergadering **C7**
zittingsjaar 2018-2019

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn

van 3 oktober 2018

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de acties van een dierenrechtenorganisatie aan het slachthuis van Tielt – 2384 (2017-2018)	3
VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitdoving van de pelsdierenhouderij en het verbod op dwangvoederen in Vlaanderen – 2402 (2017-2018)	4
VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verplichte verdoving bij het slachten – 2478 (2017-2018)	8
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de wenselijkheid van het actualiseren van bepaalde aspecten van de EPB-regelgeving (energieprestatie en binnenklimaat) – 2437 (2017-2018)	11
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een afbouwscenario voor verwarmingsketels, zoals bepaald in het energieplan beslist door de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 – 2445 (2017-2018)	12
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de doelstellingen voor hernieuwbare energie, zoals bepaald in het energieplan en goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 – 2446 (2017-2018)	17

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de acties van een dierenrechtenorganisatie aan het slachthuis van Tielt**– 2384 (2017-2018)****Voorzitter: de heer Hermes Sanctorum-Vandevoorde****De voorzitter:** De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, op donderdag 5 juli 2018 vielen dierenrechten-activisten het slachthuis Debra Meat in Tielt binnen. In ware Rambostijl namen ze een varken mee dat zogezegd werd bevrijd. De activisten behoren tot de Franse organisatie 269 Libération Animale.

Minister, in de pers hebt u verklaard dat de activisten zich zelf aan dieren-mishandeling hebben bezondigd. U zou de Inspectiedienst Dierenwelzijn opdragen een proces-verbaal op te stellen. Ik heb hierover enkele vragen.

Zijn ten aanzien van de dierenrechtenactivisten effectief processen-verbaal opgesteld? Zo ja, om hoeveel processen-verbaal gaat het en welke inbreuken zijn vastgesteld? Wat was de rol van de animal welfare officer in de behandeling van de feiten van dierenmishandeling? Bieden de aanpassingen van het decreet betreffende de wijziging van de wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming van dieren bijkomende mogelijkheden om in dergelijke situaties op te treden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, op basis van de video die de organisatie 269 Libération Animale op de eigen Facebookpagina zelf heeft verspreid, heeft de Inspectiedienst Dierenwelzijn een proces-verbaal opgesteld voor overtredingen van de decreetgeving inzake dierenwelzijn. De politie heeft ook een onderzoek ingesteld. Het gaat enerzijds om overtredingen die zijn vastgesteld in het proces-verbaal dat onze inspectiedienst heeft opgesteld, maar er zijn anderzijds ook andere overtredingen vastgesteld. Het proces-verbaal dat onze inspectiedienst heeft opgesteld, is aan het parket bezorgd om bij het dossier te voegen. Ik kan daar natuurlijk niet nader op ingaan, want het dossier is nog niet afgesloten. Gelet op de lopende procedure, kan ik nog niet zeggen om welke inbreuken het precies gaat.

Ik denk dat de animal welfare officer het maximaal mogelijke heeft gedaan. Hij moet erop toezien dat de processen in een slachthuis zo diervriendelijk mogelijk verlopen. Dit moet ook gebeuren in noodgevallen, bijvoorbeeld als er een probleem met de verdovingsinstallatie is. We kunnen echter niet van een animal welfare officer verwachten dat hij in het geval van een bestorming zomaar tussenbeide komt. Ik denk dat hij in deze specifieke casus het mogelijke heeft gedaan. Dit is een geval van overmacht. De enige juiste en eerste reactie bestaat erin de politie te verwittigen, wat ook is gebeurd.

– Bart Nevens treedt als voorzitter op.

Wat het gebruik van de camerabeelden betreft, lijkt het me nuttig op te merken dat we de beelden van de bewakingscamera's dankzij de recente wijziging van de decreetgeving inzake dierenwelzijn nu kunnen gebruiken. Dit element, de camerabewaking in de slachthuizen, is een element dat ter discussie stond. Dit kan dankzij de wijziging van het decreet betreffende het dierenwelzijn, natuurlijk op voorwaarde dat de beelden op een legale wijze zijn gemaakt. Dit is hier het geval. De beelden zouden in het geval van een inval nuttig kunnen zijn om bijkomende informatie te geven. Voor deze casus zal het nog niet van toepassing

zijn, maar hiermee wordt nog eens geïllustreerd dat dit dankzij de recente wijziging voor dergelijke casuïstiek in de toekomst nuttig kan zijn.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Dit is wat ik bedoelde met betrekking tot het gebruik van de camerabeelden die door de eigen installatie van het slachthuis zijn gemaakt en eventueel ook van de beelden die deze mensen zelf hebben gemaakt. Er is de vraag aangaande de rechtsgeldigheid. Indien ze zelf beelden van hun prestaties op het internet hebben gezet, duidt dat er misschien op dat ze fier zijn op wat ze hebben gedaan. Dit kan misschien tot een proces-verbaal leiden.

De animal welfare officer moet natuurlijk geen politieagent spelen en indringers verdrijven. De vraag is echter in welke mate hij als getuige of als tussenpersoon een rol kan spelen tijdens de vaststelling van de feiten. U hebt het over overmacht. Ik spreek liever over een uitzonderlijke situatie die zeker niet gewenst is. We hopen dat dit niet te vaak meer gebeurt. In elk geval stel ik me nog vragen bij de rol van de animal welfare officer.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Voorzitter, aangezien daarnet naar de wijziging van de dierenwelzijnswetgeving voor de zomer is verwezen, heb ik een korte bijkomende vraag. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de uitvoeringsbesluiten? Zijn die uitvoeringsbesluiten ondertussen allemaal klaar? Wat is nu de stand van zaken?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Wat dat laatste punt betreft, vraag ik me nu af of alle aspecten al volledig door het Vlaams Parlement zijn geraakt. *(Opmerkingen van Hermes Sanctorum)*

De uitvoeringsbesluiten staan alleszins op stapel. Ik kan niet van buiten zeggen wat de timing is. We waren daar alleszins al mee bezig tijdens de wijziging van de decreetgeving op zich. Ik veronderstel dat ze op stapel staan, maar ik kan geen exacte timing geven.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Gwenny De Vroe aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de uitdoving van de pelsdierenhouderij en het verbod op dwangvoederen in Vlaanderen – 2402 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, net voor het reces heeft de Vlaamse Regering op uw voorstel beslist een verbod in te stellen op het houden van pelsdieren en op het dwangvoederen in Vlaanderen. Uiterlijk op 1 december 2023 moeten alle zeventien pelsdierhouderijen en een foiegrasproducent in Vlaanderen gesloten zijn.

Naast een overgangsregeling van ongeveer vijf jaar, wordt voorzien in een compensatievergoeding voor de bestaande bedrijven. De precieze hoogte van die vergoedingen moet nog worden vastgelegd. Aangezien het om een ethische

beslissing gaat, is het uiteraard evident dat de getroffen houders van pelsdieren een billijke en marktconforme vergoeding ontvangen. We hebben hierover in deze commissie uiteraard al meermaals gesproken. Daarenboven voorziet de regeling in een hogere vergoeding voor wie vroeger stopt. Daarnaast moeten de kwekers zich aan reeks voorwaarden houden. De komende jaren mogen ze hun activiteiten niet meer verplaatsen of uitbreiden en mogen ze enkel nog verder kweken met de soorten die ze momenteel al houden.

De absolute economische hamvraag met betrekking tot dit dossier is uiteraard hoe hoog de compensatie van de getroffen houders van pelsdieren zal worden. De sector is in se winstgevend en de mogelijkheden tot reconversie zijn niet altijd evident. Een aantal pelsdierhouders zit nog met langlopende investeringen die moeten worden afbetaald. Het kan uiteraard niet de bedoeling zijn dat deze mensen vanwege een politieke beslissing blijven zitten met schulden die ze niet kunnen aflossen. Het zal er dus op aankomen een duidelijk zicht te krijgen op de bedrijfseconomische positie van elk getroffen bedrijf en op basis daarvan een haalbare oplossing voor te stellen.

Minister, wat is, rekening houdend met de overgangsmaatregelen, de economische impact op de houders van pelsdieren? Wordt tijdens de bepaling van de compensatievergoeding voor de houders van pelsdieren die hun activiteiten stopzetten, rekening gehouden met de financiële gevolgen? Hebt u zich op de bedrijfseconomische positie van elke getroffen pelsdierhouderij? Zult u dit in rekening brengen wanneer de compensatiebedragen worden bepaald? Op basis van welke precieze objectieve parameters zal de compensatie voor de pelsdierhouderijen worden bepaald? Hoe zal de afname van de compensatie voor de houders van pelsdieren worden bepaald naargelang ze de stopzetting van hun activiteiten in de tijd spreiden? Zult u erover waken dat de houders van pelsdieren te allen tijde een marktconforme en billijke vergoeding krijgen? Wat zijn de maximale en minimale compensatieregelingen waarin u voorziet? Wat zijn de verwachte effecten op de import van bont vanuit het buitenland ten gevolge van de stopzetting van de pelsdierhouderij in Vlaanderen?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Voorzitter, de Vlaamse Regering heeft het voorontwerp van decreet op 20 juli 2018 goedgekeurd. Het ligt nu voor advies bij de Raad van State. Mijn antwoord is dan ook geformuleerd onder voorbehoud van bemerkingen van de Raad van State.

Ik denk dat de economische impact in se dezelfde is als na eender welke maatregel waardoor zaakvoerders hun activiteiten moeten stopzetten of tot reconversie moeten overgaan, bijvoorbeeld ten gevolge van een onteigening of van instandhoudingsmaatregelen. Aangezien dat voor de individuele eigenaars natuurlijk belangrijk zal zijn, hebben we ervoor geopteerd in het voorontwerp van decreet een kader voor een ruim vergoedingsmodel op te nemen. We hebben niet geprobeerd het warm water opnieuw uit te vinden, maar we hebben ons gebaseerd op de bestaande praktijk van de vergoedingsmechanismen, voornamelijk in de landinrichting.

In het geval van een bedrijfsstopzetting zal de concrete vergoeding bestaan uit een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat met de bedrijfsstopzetting gepaard gaat en een vergoeding voor de directe en indirecte kosten ten gevolge van het inkomensverlies dat met de bedrijfsstopzetting gepaard gaat. In het geval van een bedrijfsreconversie wordt voorzien in een vergoeding voor het verlies van het gebruik van onroerende goederen dat met de bedrijfsreconversie gepaard gaat en in een vergoeding voor de directe en indirecte kosten en investeringen die met een bedrijfsreconversie gepaard gaan.

De verdere berekeningswijze en het praktisch verloop van de vergoedingsprocedure zullen we natuurlijk in een besluit van de Vlaamse Regering uitwerken. Daarvoor moet het voorontwerp van decreet natuurlijk eerst langs het Vlaams Parlement passeren en hier worden goedgekeurd. Zonder die goedkeuring hebben we geen rechtsgrond. Het is de bedoeling ons hiervoor ook te baseren op het systeem dat in de landinrichting wordt gehanteerd.

In het voorontwerp van decreet is voor de Vlaamse Regering voorzien in de mogelijkheid aan de landcommissies taken toe te wijzen. Dit is weer een parallelle regeling. De landcommissies hebben volgens mij enige expertise opgebouwd in de bepaling van een billijke vergoeding voor landbouwbedrijven die tot stopzetting of reconversie overgaan. We zouden dezelfde methodes willen toepassen. We zullen dit geval per geval bekijken en telkens rekening houden met de individuele situatie van elk bedrijf.

Het voorontwerp van decreet voorziet in de mogelijkheid de vergoeding degressief in de tijd te laten afnemen. Ook dit zal verder worden uitgewerkt in een besluit van de Vlaamse Regering. Aangezien daarover nog geen beslissing is genomen, kan ik nog geen concrete informatie geven.

Ik heb voorzien in een vrij ruim maximaal budget. De middelen zijn aanwezig. Daar kan het absoluut niet aan liggen. Dit budget kan maximaal zelfs tot 10 miljoen euro bedragen. Ik heb die middelen al geprovisioneerd.

De te verwachten effecten op de invoer van bont in ons land zullen er eenvoudigweg niet zijn. De aankoop door de afnemers die pelzen verwerken, is misschien wat atypisch in deze sector. Dat wordt allemaal op een internationale markt aangekocht. Al die pelzen gaan naar internationale veilingen waar ze worden verkocht. Die pelzen gaan niet rechtstreeks naar een of meerdere afnemers. Het is niet zo dat de nertspelzen die in Vlaanderen worden gekweekt, ook op de Vlaamse markt terechtkomen. Ze gaan naar een internationaal forum en worden zo wereldwijd verspreid. Er zal op dat vlak geen impact zijn.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw reactie. Ik kijk met belangstelling uit naar het advies van de Raad van State met betrekking tot dit voorontwerp van decreet. We zullen dit zeker opvolgen.

Sinds ik deze vraag om uitleg heb ingediend, heeft de Strategische Adviesraad voor Landbouw en Visserij (SALV) een advies uitgebracht. U hebt er net naar verwezen dat het voorontwerp van decreet in een degressief systeem voorziet. Als ik het goed heb begrepen, pleit het advies van de SALV onomwonden voor een volledige vergoeding van de getroffen pelsdierhouders, zonder een degressief systeem voor wie langer talmt met de sluiting. Mijn vraag is wat u hiermee specifiek zult doen.

Werd ooit overwogen of denkt u eraan om mensen die vrijwillig vervroegd willen stoppen, een bonus te geven boven op de basisvergoeding in plaats van wie later stopt minder te geven? Wilt u nog denken aan een beloningssysteem? Vanuit de sector merken wij dat de meeste bedrijfsleiders zich neerleggen bij de uitdoving. Er werd ook al lang over gesproken, maar het hoeft uiteraard niet te verwonderen dat velen nog altijd wakker liggen en zich ernstig zorgen maken over de vergoedingen die zij zullen krijgen voor hun zaak. Ze maken zich het meeste zorgen over twee technische kwesties. Een eerste zaak is dat er bij het bepalen van die vergoedingen wordt gekeken naar de referentieperiode van die drie jaar. Een tweede zaak is het criterium van het aantal dieren waarvan de houders zullen worden vergoed, want als parameter wordt gekeken naar het effectief aantal aanwezige dieren op het bedrijf en niet naar het totaal aantal vergunde

moederdieren. Dat zijn twee dingen die ik hoor op het terrein. Mijn vraag is om daarmee rekening te houden.

Ik heb nog een specifieke vraag gekregen. Als ik goed ben geïnformeerd, zijn er twee pelsdierhouderijen waarvan de vergunning volgend jaar afloopt, één in maart en één in april. Vier van de zeventien pelsdierhouderijen zouden nog dit jaar de facto dichtgaan. De vraag is dan ook of die bedrijven überhaupt nog recht hebben op een schadevergoeding.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Ik wil eerst ingaan op wat mevrouw De Vroe daarnet stelde. De inhoud van de opmerking ontgaat me een beetje bij het verschil tussen enerzijds degressiviteit en anderzijds een bonus toekennen in het begin, die dan afneemt in de tijd, tenzij je daarmee de hele vergoeding eigenlijk omhoog trekt. Misschien is dat het uiteindelijke voorstel dat jullie doen. Maar goed, voor de rest blijft dat ook een degressief karakter hebben.

Minister, eerst en vooral vind ik het heel goed dat er een akkoord is en dat er een voorontwerp van decreet is. Het gaat natuurlijk nog maar over een principiële goedkeuring. U geeft zelf aan dat de Raad van State nog opmerkingen moet geven. Veel zal natuurlijk afhangen van wat er uiteindelijk aan vergoedingen zal worden voorzien en wat de formules precies zal zijn voor de degressiviteit, want dat is nog allemaal open in het ontwerpdecreet.

Uiteraard is er ook nog het punt van de timing. Ik ben blij te horen dat u al in budgetten hebt voorzien, ik veronderstel in het begrotingsontwerp dat binnenkort hier zal worden besproken. 2023 is ver, maar ook niet ver. Is het de bedoeling dat de regeling in werking zou treden vanaf 2019 of wordt dat krap en zal het eerder op een later moment worden ingevoerd?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Ik maak me een beetje zorgen over de mogelijkheid van uw diensten, de landcommissie en dergelijke meer, om binnen de gestelde strakke timing wel degelijk die dossiers grondig af te werken als we zien met welke traagheid vandaag gewerkt wordt in het kader van de instandhoudingsdoelstellingen en de Programmatische Aanpak Stikstof (IHDP-PAS). Ik denk dat er nog maar een stuk of vier bedrijven heel de procedure doorlopen hebben. We hebben er hier zeventien. Minister, mijn oproep is om er misschien ook wat externe capaciteit aan toe te voegen. U hebt destijds een studie laten maken met betrekking tot de bedrijfseconomische gegevens van die bedrijven. We mogen niet uit de biecht spreken natuurlijk, want we hebben dat in vertrouwelijkheid mogen lezen, maar ik denk dat we het er allemaal over eens zijn dat het geen absolute meerwaarde was in het dossier. Ik denk dat er wel een mogelijkheid is om in elk geval op een goede, technisch onderbouwde manier die dossiers te behandelen.

Maar vooral gelet op de degressiviteit die er desgevallend in komt, is het belangrijk dat de mensen de kans krijgen om bij wijze van spreken bij de start van het decreet in te stappen in het verhaal. Maar men kan slechts instappen op het moment dat men weet waarover het gaat. Het is dus heel dringend om daar eens duidelijkheid in te verschaffen. We zijn natuurlijk blij dat het maximum van 350.000 euro per bedrijf niet is opgenomen in het ontwerpdecreet en ook dat u zegt dat er in voldoende budget is voorzien. Wat ons betreft zal het op een eerlijke manier moeten gebeuren en daarvoor moet de rekening gemaakt worden wat het betekent voor die individuele bedrijven zodat zij in alle sereniteit als ondernemer de keuze kunnen maken om vroeger of later in te stappen. De kans mag je niet ontglippen. Ze mogen niet verplicht worden om bij wijze van spreken

in de degressiviteit te stappen omwille van het feit dat de administratieve procedure op zich laat wachten.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: De timing heeft het parlement natuurlijk in eerste instantie zelf in handen. Ik hoop dat het ontwerp hier snel de procedure zal doorlopen. Ik kan u wel garanderen dat wij ook snel klaar zullen zijn met de besluiten zodra het parlement het ontwerp van decreet heeft goedgekeurd. Daar zie ik geen grote problemen.

Wat betreft de snelheid van afhandeling: het gaat over een beperkt aantal bedrijven, namelijk zeventien.

Wat de degressieve regeling betreft: ik had begrepen dat de SALV opmerkte dat dat een discriminatoir element in zich zou houden. Ik zie daar geen enkel discriminatoir element in omdat het een gelijke situatie is voor gelijke bedrijven. Bedrijven kunnen zelf de keuze maken om vanaf het moment dat de besluiten er zijn en een en ander in werking is getreden, onmiddellijk van de regeling gebruik te maken dan wel later, tot en met de datum van 2023. Ik zie daar geen enkel discriminatoir element in. Het is natuurlijk gebaseerd op de realiteit van het aantal dieren, niet op de vergunning, want dat is een theoretische capaciteit. Als je bedrijven wilt vergoeden voor kosten, dan kan dat toch enkel op basis van kosten die in werkelijkheid zijn gemaakt, dan wel op basis van een vergunning die zuiver theoretisch is.

Tot slot, gelet op de ruime middelen die voorhanden zijn en die we 'geprovisioneerd' hebben, kan je dit de facto zien als een bonussysteem, namelijk degene die snel mee stapt, zal genieten van de bonus. De anderen die de afweging maken om op een langere termijn uit te faseren, zullen iets minder krijgen als vergoeding. Mij lijkt dat nogal evident te zijn. Maar nogmaals, we hebben in een zeer ruim budget voorzien. Daar kan het moeilijk aan liggen, denk ik.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gweny De Vroe (Open Vld): Tot slot wil ik nog even ingaan op het feit dat de vergoeding wordt bepaald op het aantal effectief aanwezige dieren in plaats van het aantal vergunde moederdieren. Minister, het is zo dat er al heel wat bedrijven zijn die bewust het aantal dieren aan het afbouwen zijn. Dat is toch wel een bezorgdheid die ik meermaals hoor. Ik wil ook de suggestie herhalen om er ook aan denken, als bedrijven onmiddellijk op vrijwillige basis wensen te stoppen, aan hen een bonus te geven als beloning in de plaats van wie later stopt minder te geven. Dat wil ik graag nog even herhalen, want u bent daarnet eigenlijk niet op die suggestie ingegaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Hermes Sanctorum-Vandevoorde aan Ben Weyts, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn, over de verplichte verdoving bij het slachten – 2478 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Op dinsdag 21 augustus van dit jaar vond het Offerfeest plaats. De kwestie onverdoofd slachten is al meermaals aan bod gekomen. Sinds 2015 geldt een verbod op onverdoofd

slachten op de tijdelijke slachtvloeren en vanaf 2019 zal een algemeen verbod op onverdoofd slachten van toepassing zijn, zoals goedgekeurd in dit parlement.

Dit jaar waren er drie erkende tijdelijke slachtinrichtingen, namelijk in Genk, Werchter en Wolven. Mijn voornaamste vraag is hoe dat daar verlopen is. Verliep alles correct? Heeft de Inspectiedienst Dierenwelzijn controles uitgevoerd op de bewuste slachtinrichtingen? Zijn er onregelmatigheden of inbreuken vastgesteld door de inspectiediensten en/of de toezichthoudende dierenartsen?

Ik wil ook van de gelegenheid gebruikmaken om te vragen hoe het loopt met de voorbereidingen van de invoering van het algemeen verbod op onverdoofd slachten. Dirk Lips, voorzitter van de Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, werd aangeduid om in de begeleiding te voorzien voor een ordentelijke overgang tot het verbod op onverdoofd slachten dat zou ingaan op 1 januari 2019. Hoe verloopt dat? Niet onbelangrijk: zijn de slachthuizen allemaal voorbereid op die overgang die binnen enkele maanden moet plaatsvinden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Natuurlijk werden de drie erkende tijdelijke slachtplaatsen tijdens het Offerfeest geïnspecteerd door onze Inspectiedienst Dierenwelzijn. Op twee van die slachtplaatsen zijn er overtredingen vastgesteld. Voor de ene heeft dat aanleiding gegeven tot een waarschuwing, de andere heeft een pv gekregen. We hebben er natuurlijk ook voor gezorgd dat maatregelen werden genomen om ervoor te zorgen dat in de verdere slachtactiviteiten het dierenwelzijn werd gerespecteerd. De problemen die werden vastgesteld, hadden te maken met de duur van de fixatie, de afleesbaarheid van de parameters op het verdovings-toestel en de beschikbaarheid van drinkwater en het toezicht op de dieren in de wachthokken.

Dirk Lips heeft de nodige initiatieven genomen in het kader van de dialoog met en het begeleiden van de geloofsgemeenschappen bij de overgang naar dat verbod op onverdoofd slachten. Die initiatieven verliepen wel wat moeizaam. Hij heeft bijvoorbeeld de geloofsgemeenschappen uitgenodigd om een demonstratie bij te wonen van een elektrische verdoving om aan te tonen dat het wel degelijk gaat om een volledig omkeerbare methode, waarbij dieren geen schade ondervinden, maar daar is geen respons op gekomen. In de tweede helft van deze maand is er opnieuw een overleg met de geloofsgemeenschappen gepland om hun ervaringen en plannen in aanloop naar het algemeen verbod verder te bespreken, na te gaan wat de knelpunten nog zijn en hoe die kunnen worden weggewerkt. Ik hoop alvast dat er dan wat meer respons zal zijn vanuit die hoek.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Minister, ik dank u voor het antwoord. Wat het afgelopen Offerfeest betreft, hebt u al een paar details gegeven. Ik vraag me af of het mogelijk was om de verslagen daarvan te zien en exact te zien wat de waarschuwing op de ene slachtvloer inhield en het pv op de andere, zodat we nog wat meer informatie krijgen.

Wat de invoering van het algemeen verbod op onverdoofd slachten betreft, is er geen reden om aan te nemen dat er een probleem zou zijn bij de effectieve invoering op 1 januari. Je hebt natuurlijk de begeleiding van de geloofsgemeenschappen. Dat is wat het is. Maar de slachthuizen moeten natuurlijk ook allemaal klaar zijn. Hebt u daar enig idee van? Hebt u signalen dat mogelijk toch niet alle apparaten zijn aangepast?

Ik heb nog een paar bijkomende vragen. Op 1 januari 2019 zal er een algemeen verbod op onverdoofd slachten zijn. Als het gaat over pluimvee, verloopt de

halalslachting al via verdoving, maar de koosjere slachtingen nog niet. Ik vraag me af of er signalen zijn dat bij de koosjere slachtingen van kippen weerstand zou zijn om effectief onverdoofd te slachten.

Een van de knelpunten bij de algemene invoering van het verbod op onverdoofd slachten zijn de runderen. In principe hoeft dat niet vanaf 1 januari in te gaan, maar we hebben allemaal erkend dat het beter wel zo zou zijn. Ondertussen zal er onderzoek gebeuren om dat ook voor runderen te laten gelden. Zal het klaar zijn tegen 1 januari of ziet het ernaar uit dat we minstens nog een jaar zullen moeten wachten om ook voor runderen een verbod op onverdoofd slachten te laten gelden?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Om een dialoog te kunnen voeren, moet je natuurlijk met twee zijn. Vooralsnog prefereren sommigen de juridische weg om het verbod op onverdoofd slachten juridisch te bevechten. Er lopen wel wat procedures op dat vlak.

Wat de pv's betreft, de procedure is nog lopende. Daar kan ik geen inzage in geven. Inzake de slachthuizen hebben we geen signalen ontvangen dat dat een probleem zou zijn.

Ook voor het koosjere slachten van kippen zal men zich moeten voegen. Men zal zich moeten schikken: de regelgeving is heel duidelijk, we zullen geen uitzonderingen toelaten.

Wat de runderen betreft, we hebben in de eerste plaats positieve signalen met betrekking tot de elektronarcose voor kalveren. Dat zit dus goed. Voor runderen staat dat nog niet volledig op punt. Ik kan er ook geen timing op zetten, dat is natuurlijk technologie en wetenschap. Daar heb ik geen vat op. Ik heb er wel een goed oog in dat dat vrij snel evolueert, en dat de technologie inzake elektronarcose voor runderen – vooral voor de zwaardere runderen, want dat is uiteindelijk het probleem – vrij snel op punt zal staan.

Ik waag me natuurlijk niet aan een timing, maar dat dat volgend jaar al kan zijn, lijkt me een redelijke termijn om te kunnen veronderstellen. Ik kan me daar echter niet toe engageren. We moeten zeker zijn, ook voor de geloofsgemeenschappen. Enkel wanneer er volledige wetenschappelijke zekerheid is, wil ik ook de kalveren en de runderen meenemen in het verbod. Heel onze argumentatie is daar natuurlijk op gebaseerd, namelijk op het bieden van de garantie aan de geloofsgemeenschappen dat er wel degelijk verdoofd kan worden geslacht, en dat het in dat geval gaat om een verdoving die reversibel is. Dat is het belangrijkste argument voor de geloofsgemeenschappen waarop ons verbod uiteindelijk is gestoeld.

De voorzitter: De heer Sanctorum heeft het woord.

Hermes Sanctorum-Vandevoorde (Onafhankelijke): Het is alvast goed nieuws dat elektronarcose voor runderen mogelijk volgend jaar op punt zal staan en ook verplicht kan worden ingevoerd. Ik wil nog een oproep doen. Als het voor kalveren op punt staat – toch zo goed als – en voor runderen nog een beetje tijd nodig heeft, lijkt het me nuttig om dat te scheiden, dat we het voor kalveren al invoeren en voor de zwaardere runderen, waar het probleem zich voornamelijk stelt, op een latere datum invoeren.

De cijfers over rituele slachtingen die onverdoofd verlopen ... Dat gebeurt meer bij kalveren dan bij volwassen runderen. Op die manier kunnen we zelfs nog sneller minder dieren onverdoofd laten slachten. Ik hoop dat dat onderscheid kan worden gemaakt.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de wenselijkheid van het actualiseren van bepaalde aspecten van de EPB-regelgeving (energieprestatie en binnenklimaat)

– 2437 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het energiedomein is steeds in beweging en de wetgeving is dat ook, of zou dat moeten zijn. Minister, ik wil u graag bevragen over een aantal aspecten van ongewenste neveneffecten van een aantal elementen in de EPB-regelgeving (energieprestatie en binnenklimaat).

De EPB-regelgeving bepaalt onder andere dat wie een nieuwe woning of kantoorgebouw bouwt, een verplicht aandeel hernieuwbare energie in dat gebouw moet integreren. Voor dat aandeel hernieuwbare energie krijg je dan onder geen beding groenestroomcertificaten (GSC's). Dat is logisch, want iets wat verplicht is, kan men niet subsidiëren.

De interpretatie van de bovenstaande algemene regel in de mededeling van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) van 30 april 2014 leidt onder andere tot enkele concrete reële kafkaïaanse situaties. Een school zet bijvoorbeeld een nieuwbouw en moet volgens de EPB-regelgeving 10 kilowatt aan zonnepanelen plaatsen. De school wil eigenlijk 65 kilowatt plaatsen, tot blijkt dat voor die 55 bijkomende kilowatt ook geen groenestroomcertificaten worden toegekend omdat de installatie als een geheel wordt beschouwd en dus als een geheel binnen de EPB-verplichting meetelt. Het gevolg is dat de school slechts 10 in plaats van 65 kilowatt plaatst. Wat mij betreft, is dat een ongewenst neveneffect.

Een andere situatie: iemand heeft een woning met 4 kilowatt aan zonnepanelen, zoals zoveel Vlamingen, die nog onder het oude GSC-stelsel valt. De man besluit de woning volledig af te breken en herop te bouwen en daar de zonnepanelen van de oude woning terug op te leggen. De netbeheerder stelt hem voor de keuze, gebaseerd op de mededeling van de VREG: ofwel de installatie laten meetellen voor EPB en geen GSC's meer krijgen, ofwel de GSC-steun behouden, maar de EPB-boete betalen.

Minister, klopt de bovenstaande interpretatie? Bent u het met mij eens dat bovenstaande situaties ongewenste neveneffecten zijn van de EPB-regelgeving? Plant u een initiatief om dit soort toestanden in de toekomst te vermijden? Zo ja, kunt u hierbij enige toelichting geven?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, dank u wel voor uw vraag om uitleg. Uw interpretatie is deels correct. Wat de eerste concrete situatie betreft, ben ik het volledig met u eens dat het een verkeerde keuze is geweest bij het ontwerpen van de regelgeving. Ik ben het er absoluut niet mee eens omdat dit opnieuw een bijkomende drempel is voor de uitrol van hernieuwbare energie. Voor mij kan het zeker niet de bedoeling zijn dat omwille van de EPB-regelgeving de grootte van de PV-installaties wordt beperkt tot wat voor de EPB-regelgeving is vereist. Dit leidt, zoals u zelf zegt, tot een onderbenutting van het potentieel.

Daarom heb ik het initiatief genomen om dit ongewenst effect weg te werken in het verzameldecreet dat ik zo dadelijk zal toelichten. Er wordt in dit verzameldecreet voorgesteld het huidige Energiedecreet genuanceerd te verduidelijken en

in een regeling te voorzien waardoor voor de hoeveelheid elektriciteit die het fotovoltaïsch zonne-energiesysteem produceert boven op wat de EPB-regelgeving vereist, wel degelijk groenestroomcertificaten worden toegekend.

Wat de tweede concrete situatie betreft, ben ik het echter niet met u eens en is uw analyse niet correct. Het kan namelijk niet de bedoeling zijn dat we een verplichting bijkomend gaan subsidiëren. Dit geldt dus ook als een bouwheer zijn oude PV-installatie hergebruikt op de nieuwe woning. Maar deze situatie leidt zeker niet zomaar in alle gevallen tot een EPB-boete. De bouwheer kan vooreerst andere vormen van hernieuwbare energie integreren in de nieuwbouw, zoals bijvoorbeeld een warmtepomp, of een participatie nemen in een windmolen, wat ook is toegelaten.

Vervolgens bestaat de ultieme mogelijkheid om je eigen E-peil te verstrengen met 10 procent, zijnde bijvoorbeeld E27 in plaats van E30. Enkel indien deze opties allemaal niet worden gekozen, zal er een boete worden opgelegd.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, het klopt inderdaad dat bijkomende drempels die leiden tot onderbenutting, zo veel mogelijk moeten worden weggewerkt. Ik pleit ervoor om oude, slechte woningen in Vlaanderen in sommige gevallen te slopen. Daarover heb ik met u tijdens de Septemberverklaring nog kort van gedachten gewisseld. Of was het met minister-president Bourgeois?

Minister, als mensen hun woning afbreken en daarop een PV-installatie plaatsen, moeten we dat veeleer stimuleren dan dat we een bijkomende drempel opleggen. Ik begrijp uw uitleg als u zegt dat een bouwheer kan kiezen voor andere elementen om aan de regelgeving te voldoen, maar het lijkt me toch opportuun om ook de tweede situatie te bekijken en daar iets aan te doen zodat dat soort kafkaïaanse toestanden kan worden vermeden. Ik denk eraan om op dat ontwerp van decreet een amendement in te dienen om dit soort zaken te vermijden.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over een afbouwscenario voor verwarmingsketels, zoals bepaald in het energieplan beslist door de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 – 2445 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Nevens

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Deze vraag om uitleg gaat al een tijdje mee. Ik had ze initieel in juli opgesteld toen het parlementaire jaar nog bezig was. Door allerlei omstandigheden buiten mijn wil om komt die nu pas aan bod. Niettemin blijft ze even relevant. Mijn vraag om uitleg gaat over het afbouwscenario voor verwarmingsketels waar rond 20 juli toch een en ander te doen was.

In de resolutie over een versterkt klimaatbeleid goedgekeurd in en door het Vlaams Parlement op 23 november 2016 werd aangedrongen op het uitwerken van een duidelijk afbouwscenario voor verwarmingsketels met fossiele brandstoffen, in de eerste plaats met betrekking tot steenkool en stookolie. Doelstelling is te komen tot een uitdoofscenario.

De Vlaamse Regering pleitte op haar persconferentie van 21 juli jongstleden voor een algemeen verbod op de verkoop van nieuwe stookolieketels vanaf 2021. De

minister-president stelde dat Vlaanderen ambitieus wilde zijn en dus verder wilde gaan dan de doelstelling opgenomen in het interfederaal Energiepact, waar een algemeen verbod pas wordt gepland vanaf 2035.

Minister, enkele dagen later slikte u deze ambitie in en werd er meegedeeld dat er enkel een verbod komt bij nieuwbouw of ingrijpende energetische renovaties. Daarmee werd tegemoetgekomen aan onder andere de bezwaren van de Belgische Federatie der Brandstoffenhandelaars (BRAFCO).

Minister, er is discussie over welk niveau waarvoor verantwoordelijk is in deze kwestie. Kunt u hierover volledige duidelijkheid verschaffen? Kan een verbod worden ingevoerd via de EPB-regeling? Kunt u de mijlpalen in dit afbouwscenario toelichten? Blijft Vlaanderen streven naar een algemeen verbod tegen 2021 of in elk geval sneller dan 2035, de datum die wordt gepland in het interfederaal Energiepact?

U communiceerde dat de Vlaamse Regering aan de Federale Regering zou vragen om ervoor te zorgen dat de verkoop van stookolieketels sneller stopt dan 2035, zoals het interfederaal Energiepact plant. Hebt u die vraag al gesteld? Hebt u al een antwoord mogen ontvangen?

De vraag ten gronde dan: zal Vlaanderen met deze afzwakking van de eerst geformuleerde doelstellingen, ook nog de klimaatdoelen tegen 2030 halen op het vlak van uitstoot van broeikasgassen en groene energie? Minister, u gaf aan dat er met de sector een officieel overleg zou plaatsvinden. Begrijp ik het goed dat er op voorhand geen overleg met de sector plaatsvond? Kunt u vertellen waarom dat overleg niet op voorhand plaatsvond? Heeft dat nieuwe formele overleg intussen al plaatsgevonden? Welke agenda wilt u aan de sector voorleggen? Vraagt u hun steun voor een vervroegde uitfasering van stookolieketels?

In de resolutie voor een versterkt klimaatbeleid in het Vlaams Parlement werd aangedrongen op de schrapping van de subsidie voor de aanschaf van hoogrendementsverwarmingsketels op aardgas, de laatste Vlaamse subsidie voor verwarming met fossiele brandstoffen. Die zou uiterlijk in 2025 moeten worden geschrapt en worden vervangen door een ondersteuning voor klimaatvriendelijke alternatieven. Wat is hiervan de stand van zaken? Welke strategie voert Vlaanderen rond aardgas? Blijft het de bedoeling vanaf 2021 in nieuwbouwwijken geen nieuwe aardgasaansluitingen te bouwen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Net zoals in andere gelijkaardige problematieken, bijvoorbeeld het verbieden van glyfosaat, is de bevoegdheid gesplitst tussen de federale overheid en de gewesten. Aangaande stookolieketels moet men rekening houden met de volgende juridische afbakeningen: wanneer het gaat over het vastleggen van allerlei technische voorwaarden, dan betreft dit productnormering en is dit dus een federale bevoegdheid. Ook de verkoop ervan verbieden is een federale bevoegdheid. Dit vloeit voort uit artikel 6, §1, VI, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

– Bart Dochy treedt als voorzitter op.

De Vlaamse Regering kan echter via de energieprestatieregelgeving eisen opleggen waaraan technische installaties moeten voldoen. De uitfasering van stookolieketels zal in het Vlaamse Gewest ingaan vanaf 2021 voor nieuwbouw en ingrijpende renovaties. Via de energieprestatieregelgeving zal deze uitfasering worden ingesteld voor het gebruik van stookolieketels. Daarnaast zal aan de Federale Regering worden gevraagd om het verbod op de verkoop van toestellen

te vervroegen naar 2021. Let wel, het gaat hier dus om een uitfasering bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties.

Het plaatsen of het vervangen van een stookolieketel in een bestaande woning is op zich niet vergunningsplichtig en valt dus buiten het EPB-toepassingsgebied.

In het kader van het Energiepact en de compilatie van het geïntegreerd Nationaal Energie- en Klimaatplan zal moeten worden bekeken of het jaar 2035, zoals trouwens neergeschreven staat in het Energiepact, voor de uitfasering van stookolie – andere gevallen dan nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties – behouden blijft. Het Waalse en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest hebben daaromtrent acties opgenomen in hun respectievelijke plannen.

De maatregel in het Energieplan betreft de uitfasering bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovatie. Op basis van die maatregel zijn de berekeningen gemaakt. In die zin betreft het zeker geen afzwakking van de maatregel, waardoor een herberekening zich uiteraard niet aandient.

Wat hernieuwbare energie betreft, wil ik toch nog even duiden dat er tegen 2030 enkel een bindende Europese doelstelling van 32 procent bestaat. Die doelstelling wordt niet meer verdeeld tussen de lidstaten. België moet voor hernieuwbare energie zijn ambitieniveau tegen 2030 aan Europa rapporteren. Europa zal dan na de rapportering van de lidstaten nagaan of die Europese doelstelling van 2030 kan worden gehaald. Het is deze keer dus bottom-up in plaats van top-down.

In het kader van het interfederale Energiepact werd zeker met de sector overlegd, ook met BRAFCO. Bij de uitwerking van het ontwerpenergieplan werd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) informeel om advies gevraagd. Dat is momenteel lopende. Deze zomer heeft er inderdaad nog eens een overleg met de sector plaatsgevonden, waar onder andere de mogelijke combinaties van de sector met hernieuwbare energie werden besproken. Dat gesprek met de sector die verwarmingstoestellen verkoopt, heeft ondertussen al een vervolg gehad.

Wat ten slotte aardgas betreft, blijft het de bedoeling om, conform het ontwerp van het Vlaamse Energieplan, vanaf 2021 in nieuwe verkavelingen niet meer in nieuwe aardgas aansluitingen te voorzien.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Bedankt voor uw antwoord, minister. De mildheid van uw antwoord vandaag contrasteert nogal sterk met de uitspraak op 21 juli, maar het kan natuurlijk zijn dat de tijd wat raad brengt. Wat mij vooral wat zorgen baart, is dat de vraag aan het federale niveau blijkbaar nog niet gesteld is en dat ik de wil om sneller te gaan dan 2035, ook niet echt meer aanwezig zie in uw antwoord.

Ik zou u toch willen vragen om daar ambitieuzer in te zijn. Allicht was 2021 te ambitieus om alle verkoop en installaties te verbieden, maar 2035 is dat helemaal niet. In de ons omringende landen neemt men trouwens wat ambitieuzere maatregelen. Ik zou u dus echt willen vragen om op dat vlak ambitieuzer te zijn.

Kunt u mij toelichten wat u ten aanzien van het federale niveau wilt doen om ervoor te zorgen dat dat afbouwscenario sneller verloopt dan de periode van nu tot 2035?

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Bedankt voor uw interessante vraag, collega Danen.

De communicatie van eind juli riep inderdaad her en der wat vragen op over de positie van bepaalde brandstoffen voor de verwarming van onze woning, minister. Ik moet eerlijk zeggen dat uw antwoord mij ook nog niet helemaal duidelijkheid verschaft. Het is uiteraard duidelijk wie waarvoor bevoegd is. In het kader van de energieprestatieregelgeving kan en zal Vlaanderen allicht vanaf 2021 zo'n uitdoofscenario in gang zetten. Ik zou daar graag wat meer concrete uitleg bij hebben. Een uitdoofscenario, wil dat zeggen dat we in 2022 wel nog her en der mazoutketels in nieuwbouwwoningen kunnen implementeren, als aan een aantal randvoorwaarden is voldaan? Of is een uitfasering effectief te begrijpen als een verbod in het kader van de energieprestatieregelgeving?

U zegt dat u bij de idee blijft om een vraag te stellen aan de federale overheid om de verkoop van mazoutketels te verbieden vanaf 2021, maar tegelijk zegt u dat ze voor het vervangen van bestaande mazoutketels wel nog verkocht mogen worden. Welke vraag gaat u dan eigenlijk stellen aan de federale overheid? En welke vraag hebt u al gesteld aan de federale overheid? Als u zegt dat het vervangen van mazoutketels wel nog kan, dan moeten ze natuurlijk wel nog verkocht kunnen worden. Ik had daaromtrent graag nog wat duidelijkheid gekregen.

Er is overleg met de sector. Er is al een opvolgoverleg geweest. Het is goed dat u met de betrokkenen aan tafel gaat zitten, want zij worden uiteindelijk in de eerste lijn geconfronteerd met heel veel vragen van consumenten, bouwheren en dergelijke meer. Wat mij niet duidelijk is uit uw antwoord, is wat de uitkomst en het vervolg van dat overleg is. Zijn er nog momenten gepland voor overleg met de sector? En wie is dan concreet 'de sector' in dezen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: U mag van mij aannemen dat ik helemaal niet onambitieuus ben. Daar mag u mij niet van verdenken, collega's. De meeste mensen hebben meestal problemen met mijn te grote ambitie. Ik geef eerlijk toe, zoals ik deze zomer ook al duidelijk heb gemaakt, dat op 21 juli de communicatie inderdaad fors was, maar dat ik aan de inhoud van het akkoord dat we met de Vlaamse Regering hebben bereikt, geen woord en geen letter heb veranderd. Sommigen zeiden dat ik een bocht nam of mijn woorden inslikte, maar niets daarvan.

Ik weet natuurlijk wel heel goed wat in het interfederale Energiepact staat. Als daar een datum staat die u niet ambitieus lijkt, mijnheer Danen, dan kan ik daar inkomen. Die datum staat daar heus niet alleen omdat Vlaanderen niet ambitieus is, maar omdat de structuur van het andere landsgedeelte nu eenmaal anders is dan Vlaanderen. Wij hebben op dat vlak een veel minder groot probleem qua mazoutketels en stookolieketels dan bijvoorbeeld Wallonië. Mijn collega Crucke heeft een veel grotere opdracht dan ik. Ik heb daar ook begrip voor. Als je een interfederaal Energiepact maakt, kun je wel zeggen dat het in Vlaanderen in principe een stuk gemakkelijker is om het te bereiken en dat we de lat dus wat hoger leggen voor Vlaanderen, wat we mijns inziens nog altijd moeten doen, maar als je natuurlijk een pact maakt met de hele federatie, dan moet je met iedereen rekening houden. En dan denk ik dat de ambitie van Vlaanderen inderdaad hoger mag zijn dan die van Wallonië, maar het is nu eenmaal een interfederaal Energiepact.

Ik wil de problematiek ook eens duidelijk in zijn juiste context plaatsen. Er worden amper nog stookolie- en mazoutketels geplaatst in nieuwbouwwoningen. Dat is een zeer beperkt aantal. Het gaat over een paar tientallen in Vlaanderen, meer niet. We mogen dat dus niet overroepen. Uit het hoofd gezegd, denk ik dat het over vijftig stookolieketels gaat in nieuwbouw of energetische vernieuwbouw die vorig jaar nog geplaatst werden. Dat zal dit jaar waarschijnlijk nog lager zijn, mijnheer Danen. De boodschap op 21 juli was op dat vlak duidelijk en vrij fors, maar mazoutketels zijn niet de toekomst voor nieuwbouw.

Ik geef eerlijk toe dat er op een bepaald moment wat rumoer is ontstaan. Heel veel mensen dachten dat, als er een mazoutketel in hun huis stond, ze die tegen 2021 allemaal vervangen moesten hebben. Dat is dus niet de bedoeling. Een mazoutketel gaat meestal 20 à 25 jaar mee. Ik heb dat gevraagd aan de sector en dat zijn de cijfers die ze mij hebben meegegeven. Als wij tegen 2050 de doelstellingen van het Energiepact willen hebben en geen fossiele brandstoffen meer willen gebruiken als verwarming, dan betekent dat dat wij toch zeker tegen 2025 mensen moeten ontraden om mazoutketels nog te vervangen door mazoutketels. Daar komt het op neer.

Ook daar wil ik zeggen dat het aantal nieuwe mazoutketels dat geplaatst wordt, ook in bestaande woningen, niet eens 5 procent van het aantal plaatsingen van toestellen is. De meeste toestellen die geplaatst worden, zijn toestellen op gas, omdat wij een vrij hoge aardgasaansluitingsgraad in Vlaanderen. Die zat dicht tegen de 100 procent. Ondertussen hebben we dat, zoals u weet, veranderd.

Wij willen inderdaad sneller gaan in Vlaanderen, maar dat betekent natuurlijk dat je een akkoord moet hebben over het federale. Het is niet zo evident om te gaan zeggen dat we in Vlaanderen de verkoop verbieden en in Wallonië niet. Dat is iets wat zeker nog moet worden bekeken.

Voor nieuwbouw en energetische vernieuwbouw ondernemen wij zelf de actie. De verkoop is federale bevoegdheid. Men heeft daar nogal wat lawaai rond gemaakt, maar ik wist dat dat een federale bevoegdheid was en dat dat ook moest worden gevraagd aan de federale overheid. Daarom staat er 2035 in het Energiepact, omdat we rekening hielden met de collega's uit Wallonië.

Tijdens het overleg met de sector is inderdaad gezegd dat ze ook met hernieuwbare energie kunnen werken en dat ze ook met brandstoffen zullen kunnen werken die wél in orde zijn wat betreft de CO₂-uitstoot. Ik heb onmiddellijk gezegd dat ik er geen probleem mee heb als ze daar voorstellen voor hebben. Maar het gaat over mazout, over fossiele brandstoffen die wij willen uitfasen in de volgende jaren. Het is ook voor die sector duidelijk dat ze een omslag zullen moeten maken naar andere brandstoffen. Bij dezen heb ik gezegd daarvoor open te staan. En als zij met innovatieve technieken komen die ervoor zorgen dat we kunnen verwarmen met brandstoffen die geen uitstoot hebben, dan sta ik daarvoor open. Maar ik heb aan de sector blijvend de boodschap gegeven dat mazoutketels wat Vlaanderen betreft niet de toekomst zijn. Ik denk dat heel Vlaanderen ondertussen wel beseft dat dat niet de toekomst is, mijnheer Danen, en dat de komende jaren zelfregulering op dat vlak wel zal meespelen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De verdienste van de communicatie in juli is alleszins dat de mensen ondertussen inderdaad meer en meer weten dat stookolie zeker niet de toekomst is, dat dat breder gedragen wordt.

Maar, minister, als ik uw communicatie van toen naast die van vandaag leg, zie ik toch wel grote hiaten. Maar goed, ik wil niet te veel in het verleden blijven hangen, maar naar de toekomst kijken. U zegt dat er in nieuwbouwwoningen nauwelijks nog stookolieketels worden geplaatst. Ik wil dat graag geloven. Op zich is dat een goede zaak. Maar ik wil u toch vragen om bijkomende initiatieven te nemen om het aantal vervangingen – mensen die een nieuwe stookolieketen plaatsen omdat de oude aan het eind van zijn Latijn is – nog meer te doen dalen. Want als men dan toch een nieuwe stookolieketel plaatst, gaat die weer twintig, vijfentwintig jaar mee. Dat lijkt mij geen goede zaak te zijn om de toekomst voor te bereiden.

U zegt dat u met de federatie hebt gesproken. Ik had de indruk dat u voorafgaand aan het plan niet met hen had gesproken. Maar goed, dat is een

welles-nietesdiscussie. Ik stel wel vast dat ze in de weken en maanden na 21 juli bezig zijn met een charmeoffensief in de media om stookolie wél te verkopen als brandstof van de toekomst. Dat vind ik een spijtige zaak, al is het hun goed recht. U kunt dat soort advertenties niet verbieden. Ik ben uiteraard ook voor een wereld met vrije meningsuiting. Maar we moeten wel proberen om vervang-investeringen zo min mogelijk te laten gebeuren via stookolie.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, ik wil wel, hoor. Maar u weet dat het verbieden van advertenties helemaal niet onder mijn bevoegdheid valt. *(Opmerkingen van Johan Danen)*

Ik deel uw mening. Het klopt dat er hiaten zijn tussen die communicatie en wat ik vandaag zeg. Ik heb ook toegegeven dat de communicatie van 21 juli, 'het zal gedaan zijn met de stookolie', te fors en te duidelijk was. Maar de boodschap blijft: wat mij betreft zijn mazout en stookolie niet de brandstof van de toekomst voor verwarming. En dat blijft ook zo. Maar ik denk dat heel veel via zelfregulering zal gebeuren. De mensen beseffen wel dat ze, als we naar een CO₂-vrije verbranding moeten tegen 2050, niet moeten blijven mazoutketels plaatsen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat we op dat vlak wel op dezelfde lijn zitten. Maar de vraag is: wat zal er in tussentijd gebeuren, om ervoor te zorgen dat er minder stookolieketels worden geplaatst? Want ik ben het met u eens dat dat zeker niet de toekomst is, maar ik stel vast dat de sector blijft vasthouden aan die technologie van het opbranden van stookolie om te verwarmen. En dat lijkt mij inderdaad geen goede zaak te zijn.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Bart Tommelein, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Begroting, Financiën en Energie, over de doelstellingen voor hernieuwbare energie, zoals bepaald in het energieplan en goedgekeurd op de Vlaamse Regering van 20 juli 2018 – 2446 (2017-2018)

Voorzitter: de heer Bart Dochy

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Minister, ook deze vraag om uitleg gaat al wat langer mee. In eerste instantie was het de bedoeling om daarvan een interpellatie te maken. Ik betreur het dat die niet is aanvaard. Maar goed, ik zal de vraag stellen zoals ze bedoeld was.

De Vlaamse Regering heeft op 20 juli een Energieplan goedgekeurd. In het Energieplan worden de doelstellingen voor windenergie tegen 2030 fors afgezwakt, vergeleken met eerder geformuleerde doelstellingen. Minister, het klopt dat u ambitieus bent, zeker in de communicatie, maar als het dan gaat over concrete plannen, is die ambitie vaak wat minder. Waar u eerst de capaciteit aan windenergie tegen 2030 wilde verdubbelen, stelde uw Vlaamse Regering deze ambitie bij. De Vlaamse Regering wil tegen 2030 nog maar 12.000 gigawattuur groene elektriciteit produceren, 9 procent minder dan in een eerder voorstel van u, minister. Er moeten tussen 2020 en 2030 slechts tweehonderd in plaats van driehonderd windmolens bij komen. Ook de doelstelling voor de productie van

groene warmte, onder meer door warmtepompen – u weet dat dat mijn dada is – , maar ook door diepe geothermie, wordt met 14 procent verminderd.

In uw Warmteplan van 9 juni 2017 voorzag u in gemiddeld 2500 bijkomende warmtepompen per jaar in de jaren 2016 tot en met 2020, goed voor een bijkomende productie van 70 gigawattuur, en dit bovenop het lopend beleid dat gemiddeld per jaar al in 6400 bijkomende warmtepompen voorziet, goed voor een bijkomende productie van 273 gigawattuur. Opgeteld gaat het over 8900 warmtepompen. In uw conceptnota rond het Energieplan hebt u het nog over 4627 warmtepompen per jaar. Dat is dus een bijstelling naar beneden.

Die warmtepompen hebt u nochtans nodig als alternatief voor de uitfasering van stookolieketels. De Vlaamse Regering wil het gat nu dichtrijden door meer in te zetten op biobrandstoffen, tot grote consternatie van de milieubeweging, want biobrandstoffen laten ook grote hoeveelheden broeikasgassen vrijkomen.

Bovendien worden ook de ambities rond milieuvriendelijke voertuigen teruggeschroefd: de ambitie om vanaf 2035 alleen nog zero-emissievoertuigen te verkopen, is verdwenen uit het Energieplan, net als de ambitie om vanaf 2030 enkel nog zero-emissiebussen aan te kopen.

Minister, het Energieplan gaat ver onder de lat door van de Vlaamse Klimaat-resolutie. Daarin wordt gesteld dat er een halvering moet komen van auto's op fossiele brandstoffen tegen 2030 en dat er enkel nog zero-emissiebussen zouden worden aangekocht vanaf 2019. Hoe verklaart u dit gebrek aan ambitie?

Waar blijft de strategie om het draagvlak voor de bouw van meer windmolens op land te vergroten? Is het verstandig alles in te zetten op zon en het potentieel aan wind op land slechts ten dele aan te spreken?

Is met de regeringsbeslissing van 20 juli jongstleden de forse ambitie inzake de ontwikkeling van warmtepompen niet grotendeels begraven?

De cruciale vraag is en blijft: welke garantie is er dat we met deze afgezwakte doelstellingen in het Energieplan tegen 2030 onze doelstellingen op vlak van klimaat en hernieuwbare energie nog halen?

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Mijnheer Danen, u weet dat ik een enorme voorstander ben van een ambitieus energiebeleid dat inzet op meer hernieuwbare energie. Ik ben er dan ook van overtuigd dat het Energieplan dat op 20 juli – of 21 juli, zoals u wilt – jongstleden werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering, ook een belangrijke bijdrage zal leveren aan het realiseren van de energietransitie. Ik heb een aantal experts horen zeggen dat, wat betreft het energiebeleid, Vlaanderen doet wat het moet doen. Ik denk dat ik daarmee enigszins gerust kan zijn.

Ik ben het dus zeker niet met u eens dat dit plan een gebrek aan ambitie vertoont. Ik word vanuit andere hoeken soms belaagd met de melding dat ik mij rijk reken. Dit zijn nu eenmaal doelstellingen. En ik zal de eerste zijn om te juichen als de doelstellingen ruimschoots overtroffen worden, mijnheer Danen. De doelstelling die in het ontwerp van Energieplan werd opgenomen met betrekking tot de personenwagens komt overeen met wat in de Klimaatresolutie werd vooropgesteld door het Vlaams Parlement, zijnde minstens 50 procent markt-aandeel voor zero-emissiewagens in 2030. U verwijt mij een gebrek aan ambitie, maar als u met het Vlaams Parlement een resolutie maakt en ik aligneer mij op die resolutie, dan kunt u mij toch moeilijk een gebrek aan ambitie verwijten, want dan komt het er in feite op neer dat u uzelf een gebrek aan ambitie verwijt.

Voor de openbare bussen klopt het dat de doelstelling uit de Klimaatresolutie om vanaf 2019 enkel nog voertuigen te laten aankopen met een alternatieve aandrijving, niet opnieuw is vermeld in het ontwerp van Energieplan. De reden hiervoor is dat deze doelstelling reeds is opgenomen in het ontwerp van het Vlaams Klimaatplan. De ambitie is dus zeker niet verlaagd ten opzichte van de Klimaatresolutie.

Wat het aandeel hernieuwbare energie betreft, zet het Energieplan voornamelijk verder in op zon, wind en warmte. U bent het zeker met me eens dat deze technologieën de voorkeur genieten.

Wat zonne-energie betreft toont de zonnekaart aan dat er nu eenmaal veel meer potentieel is voor zonne-energie in Vlaanderen in vergelijking met windenergie, omdat er nog zeer veel geschikte daken beschikbaar zijn. Het is niet zo dat ik niet meer windenergie zou willen produceren, maar ik zie gewoon dat het potentieel voor zonne-energie groter is, door de dichte bebouwing met veel daken. Vooralsnog zetten we immers geen windmolens op de daken.

Vorig jaar zijn er 77 bijkomende windturbines geïnstalleerd. Omdat windturbines gemiddeld groter zijn, is er in 2017 een recordvermogen van 224 megawatt bij gekomen. De vooropgestelde doelstelling voor windenergieproductie tegen 2020 is daarmee haalbaar.

Uit een enquête die vorig jaar door het Vlaams Energieagentschap werd uitgevoerd, blijkt dat 75 procent van de Vlamingen positief staat tegenover windenergie. Het is dus niet correct dat de Vlaming niet houdt van windmolens, zoals een krantenkop deze zomer nog suggereerde. Omdat er nog heel wat windturbines bij zullen komen, moeten we dit positief draagvlak behouden en versterken door een stabiele groei op locaties die geen onaanvaardbare hinder veroorzaken, en rekening houdend met een aanvaardbare impact op het landschap.

De beschikbare plaatsen voor windenergie worden beperkt door vergunningsvoorwaarden waarmee men rekening moet houden. Met het windplan hebben we al ambitieuze doelstellingen tegen 2020 vooropgesteld en versnellen we de realisatie van windenergie. Ik herinner u er graag aan dat we op Europees niveau per vierkante kilometer op de derde plaats staan wat betreft het installeren van windmolens. Op sommige plaatsen in Vlaanderen is dat toch al indrukwekkend, denk maar aan de haven van Gent en de haven van Antwerpen. Nog niet zo lang geleden kondigde ik er ook nog aan voor Zeebrugge. De verdere realisatie van windenergie na 2020 moet rekening houden met de beschikbare ruimte om ook het draagvlak voor windenergie te behouden. Ik ben er echter van overtuigd dat méér windmolens mogelijk moet zijn. Na de gebeurtenissen van de laatste weken is duidelijk geworden dat elektriciteit van ergens moet komen. De idee dat het gewoon uit het stopcontact komt, zonder dat het moet geproduceerd worden is, in Vlaanderen nu misschien wel weer wat afgenomen. De volgende regeringen kunnen de doelstellingen ook aanpassen. Niets belet de volgende minister van Energie om deze langetermijndoelstelling sneller te realiseren. Voorlopig houdt de Vlaamse Regering vast aan 2 gigawatt windenergie op land als doelstelling. Ik denk niet dat dit blijkt geeft van een gebrek aan ambitie, al hoop ik persoonlijk dat we in 2030 merken dat we veel verder staan. Ik geloof daar ook echt in, niet alleen wat dit betreft, maar ook zoals blijkt uit de vorige vraag, met de mazoutketels evenals met de verkoop van elektrische voertuigen in vergelijking met voertuigen op fossiele brandstoffen.

Voor warmtepompen werden er in het ontwerp van Energieplan 2030 twee scenario's voorgesteld, namelijk een scenario met het huidige beleid en een scenario met aanvullende maatregelen. 4.627 bijkomende warmtepompen worden voorzien onder het scenario van het huidige beleid. In het geselecteerde

ambitieuze scenario worden er jaarlijks 8.650 bijkomende warmtepompen vooropgesteld. Daarbovenop wordt eveneens in de vervanging voorzien van 12.500 gascondensatieketels door hybride systemen die gedeeltelijk als warmtepomp werken. Verder wordt er ook nog ingezet op de jaarlijkse vervanging van 4.500 elektrische warmwaterboilers door warmtepompboilers. We kunnen hiermee besluiten dat we wel degelijk ambitieus zijn in de verdere ontwikkeling van warmtepompen, en dus ook ambitieuzer dan in het eerder goedgekeurde Warmteplan.

Het ontwerp van Energieplan 2030 wordt momenteel gecompileerd met de plannen van andere gewesten en de federale overheid. Het ontwerp van geïntegreerd nationaal Energie- en Klimaatplan zal dan eind 2018 worden doorgestuurd naar de Europese Commissie. De Europese Commissie zal dan oordelen of de energieplannen van de lidstaten voldoende zijn om de gezamenlijke Europese doelstelling inzake hernieuwbare energieproductie te bereiken. Voor hernieuwbare-energieproductie is er tegen 2030 enkel een Europese doelstelling van 32 procent vastgelegd. Deze doelstelling wordt niet meer verdeeld tussen de lidstaten. Het is dus bottom-up in plaats van top-down.

Voor alle duidelijkheid: al deze plannen zijn berekend.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): De plannen komen eerst en de implementatie is natuurlijk het moeilijkere deel. Ik neem aan dat u ook op dat vlak ambitie aan de dag zal leggen. Wat me opvalt, als het over zon gaat, is dat de ambities voor de jaren 2017, 2018 en 2019 relatief beperkt zijn maar dat ze daarna bijna exponentieel stijgen. In de periode na de uwe wordt er dus wel veel verwacht van de energieminister.

Gaat u al een aantal implementatietraject toevoegen aan dit plan of is dat voor de volgende regering? Het lijkt me wel belangrijk dat we de energieomslag nu al inzetten. De doelstellingen zijn van dien aard dat we daarvoor nog verdere stappen moeten zetten.

Ik neem kennis van uw antwoord over de warmtepompen, maar het blijft wel zo dat met de stijgende energieprijzen het gebruik van warmtepompen duur wordt en blijft. U zult zeggen dat u niet bevoegd bent voor de energieprijzen, en dat klopt natuurlijk wel. Bent u bereid om initiatieven te nemen om het gebruik van warmtepompen ook financieel interessanter te maken? Als je het nu vergelijkt met stookolie, en zeker met gas en met pellets, is een warmtepomp heel erg duur, zowel wat betreft de installatie als het gebruik. Wat we willen, moeten we stimuleren, ook financieel, en dat moeten we niet afstraffen.

De voorzitter: De heer Bothuyne heeft het woord.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik sluit mij aan bij het pleidooi voor warmtepompen. Uit het plan van de regering en van de minister blijkt zeker ook ambitie inzake warmtepompen en groene warmte, die we alleen maar kunnen ondersteunen. Allicht zal het belangrijk zijn om ervoor te zorgen dat de technologie zelf een hogere rendabiliteit kent in de toekomst. Met de stijging van de energieprijzen zoals we die vandaag meemaken, staat die opnieuw verder onder druk. Daar zijn volgens mij dus hoe dan ook nieuwe initiatieven nodig.

Minister, ik wou vooral stilstaan bij uw doelstelling inzake windenergie. U bent ambitieus inzake warmte en zon, maar wat de wind betreft legt u de lat, op een voor mij redelijk onverklaarbare manier, heel laag. In uw Windplan gaat u uit van een bijkomend geïnstalleerd vermogen van 150 megawatt per jaar. Dat hebben we vorig jaar ruimschoots gehaald. Maar tegen 2030 verlangt u maar een derde

van die geïnstalleerde capaciteit van de sector. In het nieuwe Energieplan 2030, schreeft u de ambities inzake wind met een derde terug in vergelijking met uw initieel goedgekeurd Windplan. Van al uw ambities inzake windenergie blijft nog 33 procent over. Dat is wel bijzonder mager. U verwijst naar moeilijkheden, zoals de nood aan een draagvlak en de vergunningenproblematiek, maar de ambities inzake wind terugschroeven naar een derde, is ineens wel een grote stap achteruit. U zei zelf dat de mensen wel beseffen dat energie ergens vandaan moet komen, maar als de minister van Energie zelf zegt dat we in vergelijking met vandaag in de toekomst maar een derde extra windturbines per jaar nodig hebben, is dat volgens mij het foute signaal. Ik had graag van u wat duiding daaromtrent.

De voorzitter: Minister Tommelein heeft het woord.

Minister Bart Tommelein: Met dat laatste ben ik het absoluut niet eens. U stelt dit nu voor als een plan dat eerder was gelanceerd. Het is zo dat verschillende instanties mij hebben gemeld wat de capaciteit kon zijn van de verschillende onderdelen. Dat kan zijn dat het in de media is voorgesteld als wat mogelijk zou zijn. Er is evenwel maar één plan, en dat is het plan dat goedgekeurd is door alle coalitiepartners in de regering, ook door CD&V en de N-VA.

Dat is het plan dat nu voorligt. Het kan misschien zijn dat men de berekening maakt dat er theoretisch iets meer windmolens mogelijk zouden zijn, maar ik wil toch weleens een onderscheid maken tussen de theoretische mogelijkheid en de realiteit. Het aantal vergunningen waartegen op dit moment beroepsprocedures lopen en waar zelfs soms in bepaalde gevallen geen enkele klacht is binnengekomen, die enkel ingesteld zijn door gemeentebesturen die in het kader van de aanloop naar de verkiezingen schrik hadden dat er problemen gingen zijn met bepaalde windturbines, liggen er ook. We moeten ook wel beseffen dat we een draagvlak moeten houden. Ik hoor u graag een pleidooi houden om nog veel meer windmolens te plaatsen in Vlaanderen. Ik kan u ook wel eens het lijstje bezorgen van partijgenoten van u die aan de leiding staan van een gemeente en die zich daar volop tegen verzetten! Ik heb ook in een of andere krant gelezen dat ook N-VA, die nochtans het Energieplan mee heeft goedgekeurd, bedenkingen heeft bij de kostprijs van al die zaken. Ik wil wel... ik ben een minister van Energie met veel ambitie, maar als coalitiepartners twee maanden na de goedkeuring van het Energieplan in de regering komen zeggen dat het toch allemaal al veel te veel is, en dat het allemaal veel minder had moeten zijn, dan zijn jullie elkaar zelf aan het tegenspreken.

Voor mij telt er maar één zaak: ik weet dat ik volop gegaan ben voor zon, op het vlak van beschikbare capaciteit, en dat ik, inderdaad, niet voor het maximale gegaan ben op het vlak van windmolens. Dat is omdat er nu eenmaal in Vlaanderen een beperkte oppervlakte is om die windmolens te plaatsen. Er is wel een draagvlak voor bij de bevolking, maar ik waarschuw mezelf, maar ook iedereen in de toekomst, ervoor om het broze draagvlak onshore niet aan diggelen te gooien door te zeggen dat we doelstellingen gaan vooropstellen waar weerstand tegen zal komen. Ik denk dat het meer zal kunnen zijn.

Ik ben ook overtuigd van het feit – dat weet ik uit gesprekken met de sector – dat we de capaciteit van de windmolens nog zullen verhogen en dat we dus herberekeningen zullen moeten maken voor 2030. Ik weet alleen dat de 2020-doelstellingen behaald zullen worden. Ik ben daar rotsvast van overtuigd. We zitten daar op schema, maar we hebben al die procedures, om verschillende redenen – er zijn procedures omwille van vogels, van natuur, enzovoort. We kunnen de doelstellingen 2020 zonder problemen halen. Als we zelf een beetje positiever staan, dan kunnen we de 2020-doelstellingen ruimschoots overschrijden en dan hebben we al een voorsprong voor 2030. Ik herhaal nogmaals: er is geen sprake

van afbreuk aan ambitie. Als het verhaal natuurlijk is dat de theoretische maximumcapaciteit van zon, wind en warmte wordt aangeleverd en het enkel maar ambitieus is als ik overal het maximale zal gebruiken van hetgeen me aangereikt is, dan hebt u gelijk. Dat heb ik niet gedaan, ik heb volop gekozen voor zon. Als ik van de zon had afgedaan en voor wind gekozen, dan had u hier vandaag gezeten om te zeggen dat ik niet ambitieus genoeg ben op het vlak van zon. Ik ben gewoon overtuigd, ook als mens, dat zon veel meer potentieel heeft in Vlaanderen dan wind. Vlaanderen is een van de dichtstbevolkte gebieden. We hebben nog plaats voor windmolens, maar die is niet onbeperkt.

De voorzitter: Dit is een interessant debat, dat misschien op een ander moment nog eens verder kan worden gevoerd. Maar we moeten ons hier beperken tot de vraagstelling.

De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het debat zal zeker nog verder gaan in de heel nabije toekomst. Ik stel twee zaken vast als slotbeschouwing. Ik stel vast dat de partij van de heer Tommelein maar ook de partij van de heer Bothuyne ambitieuzer is en verder wil gaan. Dan is er eigenlijk maar één partij die op de rem heeft kunnen staan, dat is de N-VA. Ten tweede, u zegt dat Europa geen doelstellingen per lidstaat oplegt voor hernieuwbare energie en dat het op Europese schaal wordt bekeken. Ik ben dan benieuwd wat Europa zal zeggen over de plannen die u zult indienen. Dat wordt dus zeker nog vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.